

obč. zák.). Tím však, že si vymohla proti svým spolusmluvníkům rozsudek, by na místě původního jejího nároku na odevzdání pozemku věnem, jí plnili protihodnotu pozemku v penězích, nastoupila tato peněžní pohledávka na místo původního nároku, původní závazek postupitelů nemovitosti na předání pozemku přeměnil se v závazek na zaplacení 4.500 Kč. Takovým způsobem z vůle samotné žalované původní závazek úplně zanikl, a to s právní účinností i proti žalobcům jako přejímatelům jmění (podniku), ježto závazek původního dlužníka a přejímatele dluhu je totožný (§ 1407 obč. zák.). Nový závazek postupitelů jmění z rozsudku na zaplacení peněžité protihodnoty nepřesl již na žalobce jako přejímatele pozemku proto, že založen byl jen mezi procesními stranami sporu o peněžitou náhradu, a to teprve v době po odevzdání majetku, kdežto přejímatel jmění (podniku) ručí podle § 1409 obč. zák. a § 187 III. dílčí novely k obč. zák. jen za dluhy (závazky) v době předání již založené, nikoli teprve později vzniklé. Zaniklý nárok na odevzdání pozemku nemohl proti žalobcům obživoti ani tím, že žalovaná svou pohledávku z rozsudku nemohla na svých rodičích vydobýti. Žalobci nebyli odsouzeni k zaplacení 4.500 Kč a proto není žalovaná oprávněna zadržovati jim sporný pozemek až do vyplacení náhradní částky, ke které byli odsouzeni její rodiče. Je proto neodůvodněna výtká vadnosti řízení podle § 503 č. 2 c. ř. s., kterou spatřuje dovolatelka v tom, že nebyl připuštěn a proveden nabídnutý důkaz písemní smlouvou ze dne 31. října 1915. Dovolatelka nemůže však zadržovati žalobcům sporný pozemek ani z důvodu tvrzeného užívacího nebo požívacího — tedy věcného — práva (§§ 504 a 509 obč. zák.), neboť tohoto práva vzdala se (§ 1444 obč. zák.) podle svého vlastního skutkového tvrzení. Když však dovolatelka nemá ani obligačního ani věcného nároku na pozemek, zadržuje jej beze všeho právního důvodu a je povinna jej vydati žalobcům jako jeho vlastníkům.

Čís. 12652.

Spory ze spolkového poměru nejsou povahy jednotné, nýbrž jest rozlišovati mezi spory ze správní činnosti spolku a jeho rozhodčího soudu (na příkl. spory o platnost usnesení spolkových orgánů, o správnosti spolkových voleb, osobní spory mezi činovníky neb členy) a spory z poměru spolkového, které jsou povahy majetkové (na příkl. spory o placení příspěvku, o náhradu škody pro nesprávný výkon spolkové činnosti). Při projednávání sporů první skupiny platí pro rozhodčí soud spolkový jen předpisy stanov a jednacího řádu spolku, nikoliv ustanovení civilního řádu soudního (§ 599, druhý odstavec, c. ř. s.). Spory druhé skupiny musí rozhodčí soud projednati, šetře nejen předpisů stanov a jednacího řádu spolku, nýbrž používaje obdobně i předpisů civilního řádu soudního o řízení rozhodčím.

Ustanovují-li stanovy spolku pro soustředění práce vynálezců a badatelů, že se každý člen vstupující do spolku zavazuje v případech sporných, spolkové činnosti nebo jeho vynálezu se týkajících, podrobiti

se nálezu smírčího soudu, aniž má právo obrátiti se na úřady veřejné, byl tím zřízen rozhodčí soud pro obě skupiny sporů, i pro spor o vrácení částek zaplacených členem spolku za účelem opatření přihlášky jeho patentu v cizích státech pro zaviněné opomenutí spolku při obstarání této záležitosti.

Není třeba zvláštní písemné úmluvy o rozhodčím soudě, podrobil-li se člen spolku stanovám a ustanovení o rozhodčím soudě, podáv svou členskou přihlášku písemně.

(Rozh. ze dne 31. května 1933, R I 461/33.)

Žalobce domáhal se na žalovaném Svazu vynálezců, spolku pro soustředění práce vynálezců a badatelů, náhrady částek zaplacených jim žalovanému za účelem přihlášek jeho patentu v cizích státech, v žalobě jednotlivě uvedených, z důvodu, že zaviněním žalované strany se staly přihlášky jeho patentu v uvedených svazových státech právně bezúčinnými. Žalovaný Svaz při prvním roku vznesl námitku nepřípustnosti pořadu práva a provedl tuto námitku v žalobní odpovědi v ten způsob, že se žalobce jako člen žalovaného Svazu zavázal podle stanov, že se ve sporných případech svazové činnosti nebo jeho vynálezu se týkajících podrobí nálezu smírčího soudu, jehož složení a působnost jest určena v odst. XV. stanov. Soud první stolice vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva, správně nepřislušnosti soudu a odmítl žalobu. Důvody: Souhlasným přednesem stran, zejména stanovami žalovaného Svazu a členskou přihláškou žalobcovou zjištěno bylo, že je žalobce činným členem žalovaného Svazu, přistoupiv za činného člena dne 14. května 1930, a že § XV. stanov žalovaného Svazu zní takto: »Veškeré spory členů z poměru spolkového vyřizuje správní výbor. Jen když sporná záležitost jest takového rázu, že správní výbor nechce o ní rozhodovati, přikazuje se smírčímu soudu. Spory vzniklé ze služebního poměru zaměstnance ke Svazu vyřizuje správní výbor, proti jehož rozhodnutí není odvolání. Smírčí soud sestává z předsedy a čtyř členů. Strany volí po dvou důvěrnících ze členů svazových a tito volí si většinou hlasů předsedu z členstva. Při rovnosti hlasů ustanovuje se předseda smírčího soudu losem, při čemž sporné strany jsou vyňaty z osudí. Neomluvené nedostavení svědčí v neprospěch strany se nedostavivší. K rozhodnutí, z něhož není odvolání, třeba přítomnosti všech důvěrníků a většiny hlasů. Každý člen co činný nebo člen středu do Svazu vstupující zavazuje se v případech sporných, svazové činnosti nebo jeho vynálezů se týkajících podrobiti se nálezu smírčího soudu, aniž má právo obrátiti se na úřady veřejné.« Podle toho, co bylo zjištěno, došel soud k názoru, že mezi stranami ujednána byla smlouva o rozhodčím podle §§ 577 a násl. a 599 c. ř. s. Ovšem nejde o námitku nepřípustnosti pořadu práva, nýbrž o námitku nepřislušnosti soudů, neboť mohla strana i přes uvedenou úmluvu o rozhodčím podrobiti se ve svých sporech působnosti řádných soudů tím, že by při prvním roku nebyla vznesla příslušnou námitku. Ale žalovaný Svaz již při této příležitosti dal zřejmě na jevo, že trvá na příslušnosti spolkového smír-

čího soudu tím, že při prvému roku vznesl námitku nepřípustnosti pořadu práva. Jest lhostejno, že tato námitka byla označena jako nepřípustnost pořadu práva místo jako nepřislušnost soudu, neboť nerozhoduje pojmenování, nýbrž podstata věci. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva, pokud se týče nepřislušnosti soudu. D ů v o d y: Rekursní soud souhlasí s názorem prvního soudu v tom, že šlo o poměr, který mohl býti podle odst. XV. stanov řešen rozhodčím soudem. Soud první stolice zjistil bezvadně, že žalobce byl činným členem žalovaného svazu. Podle odstavce XV. stanov podrobil se nálezu smírčího soudu pokud šlo o činnost svazovou neb pokud šlo o jeho vynález, tudíž podrobil se nálezům rozhodčího soudu pokud jde o náhradu škody nesprávnou činností svazu mu vzniklé (srov. Dr. Karel Gerlich, Rozhodčí řízení v obč. rozepřích právních str. 76). Odkaz na rozhodnutí čí. 10277 sb. n. s. nepostačuje, ježto tam byl příslušný rozhodčí soud pro spory z úmluvy, tedy nikoli pro nároky jiné než smluvní. V souzeném případě podrobil se však žalobce rozhodčímu soudu ve všech případech sporných svazové činnosti a vynálezu se týkajících, mezi něž zahrnouti jest i případy tvrzené nesprávné činnosti se týkající. Soud rekursní není však názoru, že došlo k písemnému ujednání ohledně rozhodčího soudu vůbec. V tom směru předložila žalovaná strana jen členskou přihlášku a stanovy. Z přihlášky však nijak není patrné, že se žalobce výslovně stanovám a v nich obsaženému ustanovení co do rozhodčího (smírčího) soudu podrobil. Rekursní soud nemá tedy za to, že smlouva o rozsudím byla zřízena písemně podle předpisu §§ 577 a 599 c. ř. s., čehož bylo třeba, ježto nešlo o spor z poměru spolkového, na nějž podle § 599 druhý odstavec c. ř. s. se nevztahují předpisy čtvrtého oddílu, nýbrž o spor z poměru spolkového povahy majetkové.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle čl. XII. uvozovacího zákona k civ. řádu soudnímu byly v platnosti zachovány kromě ostatních pod čí. 6 též zákonné předpisy, podle nichž se dostalo korporacím, ústavům a s p o l k ů m práva, zřizovati k rozhodování určitých sporů smírčí soudy, a přichází v tomto případě v úvahu zejména předpis § 4 zákona ze dne 15. listopadu 1867 čí. 134 ř. zák., podle něhož stanovy spolku tomuto zákonu podléhajícího musí obsahovati i ustanovení o způsobu, jak jest urovnávati rozepře z poměru spolkového. Spory z poměru spolkového nejsou však povahy jednotné, nýbrž třeba rozlišovati mezi spory, jež spadají do oboru správní činnosti spolku a jeho rozhodčího soudu (na př. spory o platnost usnesení spolkových orgánů, o správnost spolkových voleb, osobní spory mezi činovníky neb členy) a spory z poměru spolkového, které jsou povahy majetkové (na př. spory o placení příspěvků, o náhradu škody pro nesprávný výkon spolkové činnosti). Při projednávání sporů první skupiny platí pro rozhodčí soud spolkový jedině předpisy stanov

a jednacích řádů spolku, nikoli ustanovení civilního řádu soudního (§ 599 druhý odst. c. ř. s.). Spory druhé skupiny musí rozhodčí soud projednati šetře nejen předpisů stanov a jednacího řádu spolku, nýbrž používaje o b d o b n ě i předpisů civilního řádu soudního o řízení rozhodčím. Jde tudíž o rozhodčí soud zřízený způsobem zákonem dovoleným stanovami podle prvního odstavce § 599 c. ř. s. (srov. Gerlich, Rozhodčí řízení 1932 str. 76). V souzeném případě ustanovuje poslední odstavec čl. XV. stanov, že každý člen co činný nebo člen středu do Svazu vstupující se zavazuje v případech sporných, svazové činnosti nebo jeho vynálezů se týkajících, podrobiti se nálezu smírčího soudu, aniž má právo obrátiti se na úřady veřejné. Tím byl zřízen nepochybně pro spory z poměru spolkového rozhodčí soud, a to zřejmě pro obě skupiny sporů, o nichž byla řeč, zejména také pro spory takového druhu, jakým je spor, o nějž jde (vrácení částek zaplacených žalobcem žalovanému spolku za účelem opatření přihlášky jeho patentu v cizích státech pro zaviněné opomenutí spolku při obstarávání této záležitosti), neboť účelem spolku jest podle čl. V. stanov mimo jiné i: e) z j e d n á v a t i svazu a členům patentní a vzorkovou ochranu doma i v cizině, udržovati ji, hájiti jejich zájmy a práva ve všech směrech. Podle jasného doslovu stanov jest rozhodčí soud pro spory z poměru spolkového právě uvedené výlučně příslušný. Jde jen o to, zda snad příslušnost rozhodčího soudu nebyla vyloučena proto, že žalobce předpisem stanov o rozhodčím soudě nebyl vázán. Rekursní soud má za to, že schází nutný zákonný předpoklad, totiž p í s e m n ě podrobení se rozhodčímu soudu (§ 577 c. ř. s.), k čemuž prý písemná přihláška členská nestačí. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. První odstavec § 599 c. ř. s. stanoví, že předpisy čtvrtého oddílu se vztahují o b d o b n ě k rozhodčím soudům, které jsou zákonem dovoleným způsobem zřízeny stanovami, při čemž, jakž plyne úsudkem z opaku doslovu druhé věty téhož odstavce, připouští, by statutárními předpisy se stala jiná úprava, jen když jsou zachovány předpisy §§ 586, 592 a 595 c. ř. s., jichž jest dbáti vždy. Podle toho není třeba ani zvláštní písemné úmluvy o rozhodčím soudě, jestliže člen podal svou členskou přihlášku písemně, čímž se podrobil stanovám a tudíž i ustanovení o rozhodčím soudě. Tím jest právě zachována o b d o b a předpisu § 577 c. ř. s., kterou zákon v prvním odstavci § 599 c. ř. s. předpokládá. Bylo by přímo protismyslné, aby byla vyžadována k účinnosti určitého úseku stanov, pojednávajícího o rozhodčím soudě, ještě zvláštní smlouva, když zákon připouští zřízení rozhodčího soudu n a r o z d í l o d ú m l u v y (nutně písemné), ještě zvláštními způsoby v prvním odstavci § 599 c. ř. s. vyloučenými, zejména stanovami. Žalobce podal písemnou přihlášku, jest nesporně členem žalovaného spolku a proto i vázán stanovami ve všech směrech právě tak jako žalovaný spolek. Námitka nepřislušnosti dovolaného soudu, — a takovou žalovaný spolek podle vývodů žalobní odpovědi včas, byť i pod nesprávným označením učinil, — jest opodstatněna a bylo rozhodnouti, jak se stalo.